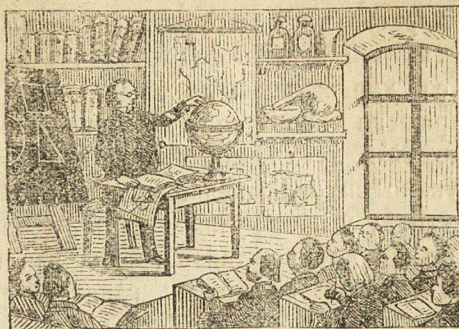

УЧИЛИЩЕТО излиза два пкти въ мѣсеца на тѣзи голѣмина. Годишна цѣна прѣдплатена едно бѣло медж. а за отъвън Турко-фр. 7. Спомоществаніята ставатъ за-годишна. Писма неплатени на пощата не сѫ приети. Твърдѣ дълги и несокопосни дописки оставатъ непомѣстени.

Писма, дописки и спомоществаніята са неспрашатъ надписани до издатели въ Руссе у печатницата на Дунавската областъ, прѣзъ Г-на Спаса Попова.—Въ Шюмеиъ до Г-да Братія Р. Ил. Блъскови.

УЧИЛИЩЕ.

Сдържаніе: Какво трѣба да правимъ.—Животоописание на Педагога Песталоція (продължение и край).—Лесна метода за първоначалнитѣ ученици (продълж. отъ сл. 7).—Прѣговаряние на Свщовенникъ за съзиданіе-то на едно ново училище у града имъ.—Черквата и училището.—Добродѣтель.—Стихотворение.—Пѣстрички.

КАКВО ТРѢБА ДА ПРАВИМЪ.

Ний виждаме, че на сѣгашия просвѣщенъ вѣкъ сичкитѣ, току речи, народи по свѣта мислятъ за своя напѣдѣкъ у живота си, и стрѣмятъ са къмъ онова, що е добро и полезно на човѣщината; сички еднакво са грижатъ за въспитаніето и образованіето на дѣцата си. Това са осѣща вече и у нашия народъ, съ радостъ го казваме, на сѣкѣждѣ у нашенско са мѣлви сѣ за училища и учене. И наистина образованіето е дѣло, не ни изведе на бѣлъ свѣтъ; у него стои нашето бѣдѣще благополучіе. Но колѣдина има да разбирайтъ сичко що са гори и пише у вѣстниците върху народното образование? Нека са сѣща сѣти; а ний ще туримъ прѣдъ очитѣ на читателитѣ си едно оглѣдалце, та да са видимъ кой сме ний:

»Току сме рекли, образование образование; но да са попитаеме: когато спчюма сме са убѣдили, че безъ образование не може, то защо са неизобразимъ? Това е белата въ торбата. Думата е: защо ний не можемъ да са образуваме? какво трѣба да правимъ за да са образуваме? (защото неумѣемъ отъ да подкачимъ образованіето Р.) За да са

образува единъ народъ, той трѣбва най-напѣрѣшь да натѣкми у сѣкое селце и училище, и тѣзи училища да бѣдѣтъ нагласени тѣй, щото ученицитѣ, като излизатъ отамъ, да знаятъ, ако не повече, то баремъ за по-първитѣ нужди и обязанности на човѣка къмъ онова общество между което ще живѣятъ, т. е. училището трѣбва да бѣде прѣдметъ за дѣйствителния живогъ

»Но за да са натѣкмятъ такивато и толкозь училища, то трѣбва да ги отворятъ не богатитѣ хора, а самия народъ; защото колкото и да жертвовать богатитѣ, пакъ нищо не могатъ направити, ако са не съвзематъ самитѣ селачене и да си помогнатъ. А за да може единъ човѣкъ да помага на училището си, сиречъ да изучи дѣцата си, той първомъ трѣбва да има срѣдства за това. А има ли у народа ни срѣдства?—..... Нашия народъ е трудолюбивъ, ще кажатъ нѣкои, а земята ни е богата и плодородна, слѣдователно и ний сме богати. Сичко това е истина; но отъ нашето трудолюбіе и отъ нашата плодovitа земя твърдѣ малка облага излиза за насъ. Когато ний неумѣемъ да работимъ какъто трѣбва, то са трудимъ двойно и тройно; а труденіето ни донося неудовлет-

ворителна полза. Ний работимъ свѣщи, но тѣзи свѣщи ни са не харесватъ, и ний си купуваме спермацетъ; ний правимъ обуца но тѣ не ни са харесватъ и купуваме Виенски и Парижски копдуре; ний шиемъ дрехи, но тѣзи дрехи ни са нехаресватъ и купуваме си пантолони и сюртуци отъ чифутитѣ; у насъ са тжчатъ аби и шаеци, но ний носиме липисканска чоха; ний умѣемъ да си правиме паници сахане, гаванки и копанки, а ъдеме изъ чиний и др. А юще са плачемъ, че занаетитѣ ни не минуватъ и че поминѣкътъ ни става отъ день на день по-тѣжѣкъ! Но имаме ли право да искаме отъ другото да харесва стоката ни, когато ний сами ѣж не харесваме?

»Врѣме е вече да обърнемъ вниманіето си на това най-важно дѣло, и да оставимъ на стрѣна голѣмитѣ работи, защото тий голѣми работи юще не сж за пазе. Никога ний не можемъ направивапоръ, ако по-напрѣдъ са не научиме какъ са правятъ канци; никога нѣма да направимъ желѣзница, ако по-напрѣдъ не направимъ машина за оране и яремъ за воловетѣ си. Трѣбва да подкачимъ отъ малкитѣ работи и да вървимъ полека лека къмъ голѣмитѣ. Най-първо ний трѣбва да залѣгнемъ да са натѣкмятъ по селата училища и да глѣдаме да са истящявтъ занаетитѣ; а сѣтитѣ ще мислимъ и за друго.

»Нашитѣ читалища сж длѣжни да са погрижатъ първо за селскитѣ училища; да не призиратъ проститѣ селачене, но да ги подканятъ и насърчатъ у сичко; да пристуяватъ за распространяването на книжното прочитаніе рѣдомъ и у селата. Послѣ да испроводятъ нѣколко момчета въ странство, дѣто ще изучатъ техническитѣ науки; защото технологіята е за насъ най-потрѣбната наука у сѣгашието врѣме. Трѣбва да знаемъ, че техниката и науката сж еднакво пужни за образоването на едниъ народъ,—едното безъ другото не може.—Работа обогатява народа, а богатство-

то му дава срѣдства да изучи науката и обогати ума си; слѣдователно богатството учи човѣка да работи по-добрѣ и да бѣде юще по-богатъ. Дордѣ ти не изработишь единъ грошъ, то не можешъ си купи книга; а дордѣ си не купишь книга, то неможешъ да са научишь какъ е по-лесно да спечелишь тойзи грошъ, или какъ можешъ да уголѣмишь капитала си и да направишь отъ гроша два«.

Животоописаніе на Песталоцій.

(Продълженіе и край(*)).

При сичко, че пріятелитѣ му го назовавахъ, „изгубенний човѣкъ, кой отиидѣ помощ нѣма“, но Песталоцій са утѣшаваше у своето незгодно състояние съ нови надежди за добра бѣдѣжностъ. А повече той са насърчаваше съ това дѣто го почитахъ и най-знаменити хора, каквото напрімѣръ, Австрійскій министертъ на финансийтѣ Графъ Цинцен—дорфъ и тосканскій Герцогъ Леополдъ, коп еднакво желаѣхъ да бѣде около тѣхъ, и дали би му приличното зване на първенство. Но Песталоцій, не търпеливъ вече да сѣди у самотія, искаше да изидѣ на сѣлъ свѣтъ; а окомоту бѣше сѣ къмъ Нѣмско (Германія), дѣто са надѣваше да има хора ревнителни за народното образование, та спорѣдъ това да намѣри едно какво-годѣ мѣстине, коѣ би му наднало на сърцѣ и да бѣде полезенъ на други.....

На 1782 год. той потегли за Нѣмско, като са варече да обиде тамкашнитѣ фабрики и нѣкои общи заведения; но неговото желаніе било повече да са запознае съ отлични хора, коп по онова врѣме били сърдчени и рѣшителни бранители на човѣчеството, както: Хердеръ, Виландъ, Клопштокъ, Гете и други. И наистина неговата нравственна простота, неговата мила и прѣдрага душа, що разливаше рѣдомъ свѣтлина отъ въодушевление, отвори на сички сърдцата да го пріемиятъ почитно на сѣкѣдѣ; а и той са

(*) Вижъ „Училище“ сѣстѣкъ 1, 2, 3, 4, и 6. (год. II)

радваше, за това, че и най-благороднитѣ души у врѣмето му сж разумѣли истината на неговитѣ вътрѣшни стремленія. Единичното утѣшение, що можа да спечели съ пхтуването си и да занесе у отечеството си, бѣше увѣреніето: че неговій гласъ е намѣриль рѣдомъ правъ отзивъ. А сичко друго бѣше залудо! Неговото желаше, да сполучи таково мѣсто, дѣто да може да развива своето работение, да въспитава малкитѣ дѣтца душевно и сърдечно, за зла честь, оставаше неиспълнено; а то е било писано дася обядне у Француската революція, както ще видимъ по-нататѣкъ.

Оттамъ Песталоцій са върна у Швейцарско, дѣто бѣше избранъ за прѣседателъ на едно дружество, пазовано „Илумината“. Но щомъ огади, че отъ таковато дружество нѣма да бѣде никаква облага, и че неговитѣ планове сж напусто (тъкмо като нашитѣ есета мѣшки и женски дружества), освѣнъ това като съгмѣда, че тукъ интриганството зема прѣднина, оттегли са на стѣрна и вече са ненамисаше у таквизъ неразбрани прѣдприятія. Той подкачи изново да работи като книжовникъ..... У своитѣ списанія Песталоцій не само, че говори за народното въспитание и образование, но іоще расправя за мѣдростовини (философски) и политически интриганія; а сичко е имало свръска съ неговата вътрѣшна цѣль и живо стремление да работи за народното добро.....

Най-сѣгнѣ избухна Француската революція, коя доде да прѣгази и неговото отечество—тогава Песталоцій бѣше на възраст 50 год.—Градътъ Шанцъ изгорѣ и хиляди дотородства останахж безъ покривъ; безбройно множество сирачета на изгиналитѣ у разпирицата родители са скитахж върху димитѣ си іоще развалини и никой ги не погѣдваше. Песталоцій прибира до 80 отъ тѣх сирачета, кои заведе у единъ мѣнастиръ, дѣто, съ една помощница (защото жена му бѣше останала у Найхофенъ), прѣдаде са въсѣмъ за тѣхната отхрана. Денѣ и нощѣ рѣперяше надъ тѣхъ, милващигъ ги като една добра майка; когато си играхж, или тохж на молитва, той бѣше наедно; на бѣдъ ги придружаваше, съ тѣхъ ядеше и

пиеше, ако ли нѣкое дѣте са разболѣеше, той са неотдѣляше отъ постелката му. За това и най-глунавитѣ дѣтца до толкозъ го обикнахж, щото вечеръ, като си лѣгахж на постелята, молѣхж му са да имъ прикаже нѣщичко у мѣрчината. Послѣ прѣидохж изъ Алдорфъ и други 20 дѣтца, кои прѣе на драго сърдце и ги настави. У тѣзи си работа Песталоцій са считаше най-щастливъ и задоволенъ; той осѣщаше у себе си нѣкаква радостъ, и съвѣстѣта му казваше, че не е неименъ отъ божата милость и благословение, кое наистина заслужваше. Но колко му дожалѣ когато Французитѣ заловихж онія прѣдѣли и го пенждихж наедно съ дѣтцата наъ неговото тихо свѣрталище! Съ много молби едвамъ му са дозволи да отиде у града Бургдорфъ, дѣто прѣдаваше бесплатно по нѣколко часа на день у едно основно училище. Но и тукъ той срѣщаше мѣжнотій и много прѣчки отъ противницитѣ, кои накриво тълкувахж неговото учение.....

Поерѣдъ толкозъ прѣпятствія и успли обстоятелства Песталоцій сполучаше сѣ повечо и повечо довѣрене, щото полека лека той стана прочютъ педагогъ; а іоще повечо го прославихж неговитѣ списанія. Издадената му (1801 г.) книга, „какъ Гертруда учи своитѣ дѣтца,“ ако и да не бѣше друго освѣнъ едно ръководство за майкитѣ, но накъ по съдържането си виждаше са твърдѣ важна. У тѣзи книга списательтъ говори какъ да са помогне на бѣднія народъ, и то съ начинъ побудителенъ; той изрѣжда нѣкои злоупотрѣбленія на неговото врѣме, а особенно осжда безтемелното образование и празно бърборане думи безъ никаква смисль; укривява правителствата и оплаква бѣднитѣ народи у Европа, дѣто нѣматъ отеческо закриляние; най-сѣгнѣ дохожда на питаніе: съ какво трѣбва да са замени таковато погрѣшно образование, що е причина на сѣкакви лошащини и др.

Ако и да притѣжаваше Песталоцій голѣмо довѣрене у Бургхофъ, но неговото похабено здравіе го принуди, слѣдъ една година, да отетжни мѣстото си другиму. Но послѣ му са отвори друга работа, и по едно врѣме той бѣше отреденъ за управитель (Ди-

ректоръ) на едно духовно училище (Семинарія).....Най-подиръ избра Ифтертенъ, дѣто са прѣмѣсти (1804).

Оттукъ подкача най-свѣтлий періодъ на неговия животъ относително за трудовѣтъ му. Отъ сички стрѣни приходяха нови младежи(*).....Чужденциѣтъ му отдавахъ приличната почитъ; а най-учениѣтъ по онова врѣме хора трѣгнаха по духа на Песталоціа, огнѣмъ народното образование. Кралъ Фридрихъ Вилхемъ и неговата съпруга слѣдвахъ по гласа на народния възпитачъ и пріятель на човѣчеството изъ Швейцарско. Кралицата бѣше негова ученица, коя, надявана отъ примѣри на милостъ и любовъ, що прочиташе у списаніята му, желаше да са уведе по сичкиѣтъ градски и селски училища неговата наредба. Песталоцій намираще отзивъ у пейното сърдце за сичко що е било най-хубаво.....Какво е било неговото вліяние на сѣкѣдѣ у Европа, сѣки може да са узѣри отъ писмото на Прускія министеръ Алтеншайна, кой е писалъ на Песталоціа 11 Септемвр. 1808 год (**)

Песталоціевото име хвана да са слави на сѣкѣдѣ. Отъ сички стрѣни на Европа много отлични хора дохождаха у Ифтертенъ да са научатъ отъ него истинското народно образование. Но, на жалость, по нѣкой си причини неговото заведение неотговаряше на времето за оная, кои идяха изъ далечни мѣста, нито нѣкъ самъ Песталоцій, толкозъ славенъ, бѣше доволенъ съ себе си; болката го гризѣше на сърдцето и никакъ не мируваше. А за това той говори у своето списание: „Съдбина моего живота“. Първа причина е била, че у това заведение, що бѣше отредено за образование на учители, пріемали са и болѣрски синове, кои не били задоволни отъ таковато учение, а търсили по-високо; друго, като не е смогвалъ самъ си, прѣдалъ бѣше работата на двама помагачи Индерера и Шмита, кои нѣкакъ са неговаряха и сѣки са

располагаше по своя воля. Истината тѣ не желали да пропадне заведението, но тѣй имъ са искало—да го управляватъ по своему. Шмитъ е ималъ особна дарба да усвои Песталоціевата метода и неговитѣ идеи, а такъвъ човѣкъ му и трѣбвало. Индереръ, Свещеникъ реформаторъ, бѣше съвсѣмъ друго лице.....Спорѣдъ това у заведението владаше духъ на несъгласіе и на разстройство, а често са случавали интриги и неприятелски раздори. Веднѣжъ, на новата учителска година, Песталоцій изрекълъ: „Моето дѣло е основано на любовъ; но любовта е исчезнала пзмѣжду насъ; тя трѣбаше да исчезне. Ний сме били излъчени.....Лавровитѣ вѣнци, що ни обвиватъ, сѣк вѣнци, турани върху мъртвий скелетъ (сухи кости). Нѣма можъ да утърши такъвъ огнѣ отъ тѣжи. Моето дѣло ще остане непокрѣтнато, по сѣгнинеѣтъ на погрѣшките ми нѣма да исчезнатъ.....Моето спасение е гробътъ!“.....

Като оставяме сичко, що са расказва подробно за Шмита и Индерера, и друго дѣто са е случило отсѣгитъ въ разстояние на 10 год. дохождаме на свършеніето: Върху развалинитѣ на най-хубавитѣ си надежди, Песталоцій не са е оплаквалъ нито на своята честь, нито на своитѣ пріатели и другари, а само на себе си, и пакъ са неоставяше отъ работата си, що е вършилъ повече отъ 56 години. Неговото дѣло: „Съдбина моего живота“, бѣше опрощаване съ тоя свѣтъ. И тогава, като писваше тази книга, скроизново планъ да натѣкми ново училище за сиромашки дѣца, и турилъ бѣ основаніето (темелъ) му у Най-Хофенъ, дѣто го стиги смъртъ, и умрѣ на 17 Февруарія 1827 год. Тѣй слѣдъ дълги и тѣжки борби, що е прѣкаралъ тойзи прочютъ човѣкъ у своитѣ земленій животъ, и съ сърдце пълно отъ любовъ, що неспечена отъ него посредъ токозъ неприятности, прѣвели са у вѣчното спокойствіе, кое напуста е търсилъ на тоя земленъ свѣтъ.

Какво о послѣдвало съ Песталоціевитѣ ученици и какво е било оттогава насамъ, тукъ нѣма да изрѣждаме по-нататѣкъ, освѣнъ да поменемъ пакъ за неговата голѣма любовъ къмъ човѣчеството. У разговора си той бѣ

(*) На 1802 г. Песталоцій бѣше избранъ отъ съгражданитѣ си да отиде като прѣдставитель у Парижъ,—дѣто е билъ на аудиенція и говорилъ свободно за правдата, безъ да са посвени, и пакъ са вържали: „И азъ съмъ ходилъ въ Парижъ“, шегувалъ са Песталоцій.....

(**) Глѣдай „Училище“ год. I книж. 20 стр. 307

ше живъ и сладкодуменъ, сѣкоя рѣчь го е показвала обиченъ и пѣленъ съ разуменъ духъ, никой не си е отишълъ отъ при него безъ да занесе съ себе си нѣщо, кое са не изгубва.—Спорѣдъ поведението си, той уназилъ до старостъ своето: халтавъ у носеніето и неспоносенъ у домашния си урѣдъ. Само когато му додѣше нѣкой знаменитъ гостъ, облачалъ си връхната дреха, коя заборавяше да хвърли до вечеръта. Снането му било твърдѣ малко; сѣкога два часа подеръ сръдъ пощъ, той е билъ на крака, или е диктувалъ (казвалъ) на писача си лѣжншкомъ, а панжтъ отивалъ при него необлеченъ.....

На 1846 г. сичкитѣ учители и въспитачи у Швейцарско, Нѣмско и другадѣ празнували стогодишнината на Песталоція..... Нѣмало градъ и окръжіе у Швейцарско, дѣто да са неосвѣтли спомена на тойзи великъ човѣкъ; а кантонътъ Аргавски, дѣто бѣ започенъ своето работеніе и мислѣше да го свърши, издигна му повъ паметникъ съ такъвъ надписъ:

Тукъ почива Хенрихъ Песталоцій, роденъ у Цурихъ на 12 Яннуарія 1746, умрѣлъ у Бругъ 17 Февруарія 1827. Избавителъ на сиромаси у Найхофенъ, баща на Сирачета у Щанцъ, основателъ на нови народни Школи у Бургдорфъ и Минхенбухсъ, въспитачъ на човѣчеството у Ифертенъ; човѣкъ, Христіенинъ гражданинъ, сичко за другитѣ, а за себе си нищо. Легка му прѣстъ! Благодарна Аргава 1846.

 Незнакъ какъ са стори това живоописание на читателитѣ, а особено на нашитѣ учители и въспитачи, но менъ ми е чогадно, че неможа да са прѣведе сичкото, както си е парѣдъ, и много са скрати. За това намислихъ да са напечата изново на особна книжка, която да са разпрѣне на сѣкадѣ у народа. Прѣведеното е вече готово и, щомъ са прѣработи и допѣлни, ще глѣдамъ да са напечата. Тѣзи книжка ще излѣзе отъ три печатни коли на малкъ фор-

матъ. Цѣната ѣ ще ожде само половина петака (бешлика).

Коемо отъ нашитѣ читалища приемне да расправи повече, оставятъ му са 20 на $\%$; и то ако са прѣдплати спойността напълно, та да са улесни у печатаніето.—На други са оставя 15 на $\%$. Видѣшемъ какъ ще са отзвѣтатъ читалищнитѣ настоятели, и сичкитѣ наши учители. Оставамъ съ добра надежда на любочитателитѣ.

Р. И. Блѣсковъ.

Метода за прѣподаваніе на първоначални ученици

(Продълженіе отъ снет. 7)

Слѣдующе-то предложеніе е собствено за туй, за да можатъ дѣца-та въ късо время, обикновено за 7-8 урока, безъ погрѣшка и скоро да различаватъ частитѣ отъ кон то състои.

За ползата на подобны упражненія ето що пише единъ педагогъ:—

»Употребено-то на това, по видимо-му, не важно дѣло врѣмято не трѣба никакъ да ся счита изгубено; защото отъ една страна то е необходимо, като приготвеніе къмъ съзнателно четеніе, отъ друга—може да служи съ полза за съобщеніе на дѣца-та туку-тъй разны общополезны вещественны свѣдѣнія«

II.

По свѣта нѣма ни единъ челѣкъ съ три рѣце.

Учител.—Дѣца, повторѣте това: по свѣта нѣма ни единъ челѣкъ съ три рѣце.

(Венчки повтарятъ*)

Учител.—Цвѣтко, какво е първо-го слово?

Цвѣтко.—По свѣта.

Учитель.—Иване, кажи второ-го?

Иванъ.—Нѣма.

Учитель.—Христо, третье-го?

*) Трѣба да ся забѣлжи, че кога отговарятъ изедно нѣколко ученици, то учители трѣа да бѣ тактъ съ рѣка или съ линія за да казватъ венчки въ едно и ещо время.

Христо.—Ни единъ...

Учитель.—Четвърто-то?

Ученикъ.—Челѣкъ.

Учитель.—Пято-то?

Ученикъ.—Съ три.

Учитель.—Шесто-то?

Ученикъ.—Ръце.

Учитель.—Добрѣ, колко сж сички-тъ слова?

Ученикъ.—Шестъ.

Учитель.—Петре, повтори първо-то?

Петръ.—По свѣта.

Учитель.—Второ-то?

Петръ.—Нѣма.

Учитель.—Напр. ако кажа: „по свѣта нѣма“ то наговарямъ двѣ слова: по свѣтанѣма?

Ученицы.—Тѣй.

Учитель.—Ами ако кажа: свѣтъ нѣма колко сж тука слова-та?

Ученицы-тъ.—Двѣ.

Учитель.—Сега: „по свѣта нѣма“ сж двѣ слова и свѣта нѣма“ пакъ двѣ слова. Дѣ е погрѣшка-та?

Ученицы-тъ.—„По свѣта нѣма“ три слова.

Учитель.—Разбира се; първо-то слово е по, —второ-то свѣта.—третє-то—нѣма. Христо, четвърто-то слово?

Христо.—„Ни единъ“.

Учитель.—Пято-то?...

Христо.—„Челѣкъ“.

Учитель.—А ако кажа: „ни единъ челѣкъ“, то изговарямъ двѣ слова: ни единъ челѣкъ?

Ученицы.—Тѣй.

Учитель.—Ако река: единъ челѣкъ, колко слва сж?

Ученицы.—Пакъ двѣ.

Учитель.—Казвате: „ни единъ челѣкъ“—двѣ слова и „единъ челѣкъ“ пакъ двѣ слова; това виждаме че не е право, дѣ е криво-то?

Ученицы.—„Ни единъ челѣкъ“—три слова.

Учитель.—Тѣй; и тука първо-то слово е ни—второ-то единъ,—третє то—челѣкъ. Така сжщо и „съ три ръце“—отъ три слова. Първо-то съ,—второ-то три,—третє-то ръце.

С. Гереновъ.

Б. Р. По звучната наречена метода ни са испрати едно дълго изложение изз Габрово. Но, като пространно, то трѣба да са прѣпише и скрати, та тогава да са смѣсти; иначе неможс. До ще врѣме и за него.

Прѣговаряніе на Свищовченитъ за създаване на едно ново училище у града имъ.

Нашитъ съотечественици у Свищовъ при-
тъкмѣвали да създадѣтъ сръбъз града, на мѣ-
стото, дѣто е била черквата Пророкъ Иліа,
едно голѣмо училище, кое щѣло да бжде пъл-
на Гимназія. Частъ отъ това здание щѣло да
служи и за главно дѣвическо училище. У
това здание нагласявали да стане и единъ
доста широкъ салонъ, който да служи за об-
щи събрація, за читанія на ученицитѣ, и
можс би ако отпрѣба и за театрални прѣд-
ставленія. Ето какъ ни пишатъ оттамъ
връху това намѣрене:

»Сичкитѣ граждани осѣщатъ нуждата
за едно училищно здание, и сички сж
въодушевени съ сжщото желание. Зато
не ще мине много врѣме, мислимъ, за
да са прѣдприеме това и да са положи
прѣдначертаниятъ планъ въ дѣйствиє. Чер-
квата Пророкъ Иліа, въ дворѣтъ на коя-
то ще стане училищното здание, като
непотрѣбна, стои затворена, защото на
сжщата махала е построена черквата
Свѣта Троица, най голѣмата черква въ
града. Слѣдователно тѣзи черква ще са
събори и много отъ материалътъ ѝ ще
послужи за направата на училищното
здание. Ний смѣг увѣрени за осжществе-
ние планътъ за направата на училищно-
то здание и на основанието на пѣленъ
Гимназически курсъ, защото осѣвнъ об-
щото желание за тѣзи свѣта и общепол-
лезна цѣль—Свищовъ располага вече съ
пѣ голѣми училищни приходи, благода-
рение на приснопамятниятъ Т. Милановичъ
и на другитѣ покойни завѣщатели.

»Има Свищовски младежи, които сж
на учение въ Европа. Измѣжду тѣхъ нѣ-
кои, които слѣдватъ да учатъ разни у-
ниверситетски факултети, ще послужатъ
за учители на бждщата Гимназія.

»Дано видимъ сичко това, положено
пѣ скоро въ дѣйствиє!

»Прѣди туй въ сръдната махала, коя-
то тука наричатъ горня, ще са построенъ

едно дѣвическо училище, въ което за сега ще учатъ момичетата и отъ отдѣленията и отъ класоветѣ, и което за по-послѣ ще остане само за отдѣленията. Туй училищно здание са готвятъ да построятъ наскоро, че незнаемъ да ли ще бѣде туй лѣто, защото още нѣматъ приготвено вещество за съзиданието, нито са е опрѣдѣлило на кое мѣсто ще са построи. Щомъ са опрѣдѣли мѣстото, за което постоянно са налѣга, вървами че ще стане; защото енергично и едногласно са работи за това. За тѣзи цѣль подканванието и дѣятелността на женското дружество заслужва похвала. Такъвизъ желайми да бѣдѣтъ нашитѣ Българи повсѣдѣ.

»За селата не ни питайте, защото не-знаемъ какво да ви пишемъ за тѣхъ. А-слѣ и нѣма твърдѣ съ какво да ви са похвалимъ!!.....

Свищовъ
19 Априлъ 1872.

Д. А. и С. Н. Попови.

ЧЕРКВАТА и УЧИЛИЩЕТО.

Въ задружния граждански животъ на едно общество най-първитѣ и необходими потребности сѣ черквата и училището: Спорѣдъ черквата малкитѣ дѣца са научаватъ какъ да бѣдѣтъ добри Християни, да обичатъ и да почитѣтъ ближния си, да познаватъ духовно що е човѣкъ и какво е неговото назначение отъ Бога, кои сѣ човѣшкитѣ длѣжности и пр. а чрѣзъ училището тѣ са възпитаватъ морално за да излязѣтъ отъ мърчината на невѣжеството и да влязѣтъ у свѣтлостта на учешето. Слѣдователно спорѣдъ черквата и училището младитѣ са окопитватъ въ моралността и въ добродѣтелята. — Най-сѣитѣ човѣкъ, възпитанъ първо *въ страхъ Божій, шо е начало на сѣбоя прѣмъдростъ и добродѣтель*, изученъ добръ въ училището може да бѣде искусенъ душевно и тѣлесно; такъвъ бива добъръ гражданинъ, достоенъ пастиръ, образованъ човѣкъ, хитъръ политикъ и истински па-

триотъ. Съ една рѣчь, каквото тѣлото не може да съществува безъ душа, тѣй и черквата безъ училището или училището безъ черквата, освѣнъ когато двѣтъ сѣ свързани ягко едно за друго да изобразаватъ цѣлокупността.

И тѣй е доказано вече, какво най-животната жила на едно общество, или на цѣлъ народъ, намира са у черквата и училището.

ДОБРОДѢТЕЛЪ.

Добродѣтель-та је онѣзи душевна добрина, која ни подбужда да правимъ добро на други-тѣ.

Нищо по сладко и по увеселително не осѣща душа-та, освѣнъ кога човѣкъ направи добро на други-тѣ. Стари-тѣ казваха, че добродѣтель-та је *добра страсть*. Колко-то је възможно трѣба дѣца-та още отъ малки да се навикнуватъ на добродѣтель-та. Тѣзи душевна добрина трѣба да је главния дѣлъ на възпитаніе-то. Но много хора оставатъ туй по воля-та на дѣца-та; а сърдце-то је кѣто умъ-тъ: то трѣба да се об-работва и искусно да се унѣтва.

1.—Човѣкъ, кой-то прави добро, най-много се приближава къмъ свой-а Създателъ—къмъ Бога, Кой то само добро дава. Александъръ Великій кѣто изгони Скити-тѣ по гори-тѣ и канари-тѣ, а тѣ кѣто чуха че той иска да се покаже за синъ на Амонскаго Юпитера (баснословенъ Богъ) рѣкъха: »Ти не си Богъ кѣто правишъ зло на хора-та«.

2.—Единъ пѣтъ, зимно врѣме, сѣдѣлъ Александъръ до огня, а войската заминувала край него. Въ това врѣме той спази единъ воинъ полумъртавъ отъ студъ. Веднага той стана и намѣсто-то си тури воинъ-тъ да се огрѣе, кѣто му каза: »Да си серодилъ въ Персия щѣше да си много кривъ, ако сѣднешъ на царско-то мѣсто, но защото си Македонецъ свободенъ си да правишъ тѣй.«

3.—Царь—Титъ вечерялъ нѣкога си съ свои-тѣ приятели (този владѣтель и малъ приятели), но кѣто му доде на умъ че него день не направилъ никак-во добро никому, рече: »братя мои днес-гашии день замина за мене напразно.«

4.—Кога-то царъ Антоній стана це-зарь той раздѣли по голѣма-та часть отъ иманье-то си мѣжду приятели-тѣ си. Же-на му бѣше лукава таго помѣра за туй, а той ѝ отговори: »Напомни си че отъ онзи часъ кога-то сѣднахми на прѣс-толъ-тѣ, какво-то имяхми не је вече наше«.

П. Изв.

СТИХОТВОРЕНИЕ.

Синъ въ чуждина тѣжи на
майка си.

Ти ли си, мале, тѣй жално пѣла,
Ти ли си сина три годни' клѣла,
Та скитникъ, хода по свѣтътъ ази
И срѣщамъ това що душа мрази.

Бащино ли сѣмъ пропиляхъ имане,
Тебе ли покрихъ сѣсъ люти раии,
Та мой та младость млада-зелена
Сѣхне и вѣхне люто ранена?

Весель ма глѣдатъ мойте другари,
Защото сѣсъ тѣхъ и азъ са смѣя;
Та не знаятъ, що азъ жалѣя,
Каква ми слана младость повари.

Кой ще да знае?—Приятели нѣмамъ
Да му раскажа, що въ душа тая.
Какво азъ мисля и какво вѣримъ,
Отъ какво патя, отъ що страдая.

Освѣнь теб', мале, никого нѣмамъ,
Ти си за мене любовь и вѣра;
На нищо вече не са надѣвамъ,—
Сѣрдце е пжлно съ жлъчка безъ мѣра

Много азъ, мале, сладко мечтаехъ,—
Счастье, слава да видимъ двама:

Но не сполучихъ, штоо желяехъ,—
Сѣдбата моя ископа яма.

Една утѣха мене остана,—
На грѣди твои, майко, да падна
По сѣрдце младо и душа страдна
Да са наплачатъ прѣдъ теб' горкана.—

Баща и сестра и братя мили,
Азъ да прегърна искамъ безъ злоба,—
Пакъ тогазъ нека измръзнатъ жили,
Пакъ тогазъ нека загина въ гроба.

Х. Б-въ.

ПЪСТРИЧКИ.

Опитността ни научава твърдѣ късно, че за насъ щѣше да бѣде много и хубаво да удържимъ малкитѣ пѣца, отъ колкото да прѣкарваме цѣлия си животъ да мислимъ за кои голѣми работи сме родени.

**За обичане е отговорътъ на онзи фи-лософъ, когото попитахъ, какво мисли за жи-вота си, а той непродума нищо, но са прѣ-стори, че не дочува и си замина.

**Радостта и скѣрбта имать помѣжду си едно общо, че тѣ злѣ мѣрятъ врѣмето; пър-вата го смѣта за минути, а втората за вѣкове.

**Човѣкъ у щастіето си никого неще да познава—а у злощастіето му никой го не познава.—Щастіето са уморява да носи сѣ сѣ-щия човѣкъ на гърба си.

**Човѣче, желяеш ли да видишь що тие отрѣдено? Поглѣдни у сѣрдцето си.—Разсѣж-денето е водачътъ, а езикътъ слѣнецътъ.

**Дошавата наклонность е за първъ пѣтъ пасажернитъ (гечкинджій), послѣ гостъ а най-подирѣ нашъ Господаръ.—Животъ е като едно приз—нощъ пѣтуване.

Единъ учителъ на пенитанцето питалъ: за-що когато четемъ „Отче нашъ“ думаме „Хлѣбъ нашъ насѣщій, а не годишній, или мѣсечній, или баремъ недѣлній?—Защото ще мухляса, рекло едно малко момченце.

**Нѣкой си запиталъ одного учителя: ако двѣ прасенца теглятъ десетъ оки, колко ще тѣжи една дѣрта свиня?—Качи са на кап-тара, байно, та щѣ ти обади, отговорилъ у-чителътъ.

**Старата пословица казва: *Сѣкиму дай исговото*; а днесъ наопаки: *Никому не давай исговото*.

Издателъ—студентъ Р. Блъсковъ.

Руссе, въ печатъ на Д. областъ. طوبه ولايتى مطبعه سنده طبع اولتمشدر